



של רבי נחמן מברסלב

לזכרון נצח מורינו ר' ישראל בער אודסר בן ר' אייזיק שלמה, זצ"ל

שבת ויגש

כי כמוך כפרעה ... (בראשית מ"ד, י"ח)

הסטרא אחרא נקרא "פרעה", מלשון התגלות, בבחינת "יורא משה את העם כי פָּרַע הוא כי פרעה וכו' לשמצה בקמיהם", כי הוא מפריע ומגלה לכל הבא לטמא רחמנא לצלן כל הפתחים שבטמאה, בבחינת 'הבא לטמא פותחין לוי יש לו פתחים הרבה. והעיקר הוא במחשבה שבאדם, כי עיקר הבחירה והנסיון הוא במחשבה, כי האדם צריך לחשב רק בתורה ועבודה ויראת שמים, אך תכף כשרוצים לחשב בזה, עומדים כנגדו מחשבות של הסטרא אחרא שרוצים למשכו לשם חס ושלוש. ומי שהוא איש כשר, פונה ערף ואינו מסתכל על המחשבות רעות של הסטרא אחרא כלל, ואזי כל הפתחים שיש שם הם סגורים, מאחר שאינו רוצה לכנס בהם לטמא עצמו, חס ושלוש; אבל תכף כשמתחיל להמשיך אחריהם ובא לטמא, חס ושלוש, אזי תכף פורעין ומגלין את עצמם לפניו ופותחין לו כל הפתחים שיש שם. ומי שאינו חס על עצמו

למהר להימלט משם, אזי נופל ונכנס מפתח לפתח ומפתח לפתח עד שנתעה ונתרחק מהדרך הטוב מאד, כל אחד כפי ריחוקו, כפי מה שנמשך אחריהם חס ושלוש, כי גם אחר כך כשמתחיל להמשיך אחריהם חס ושלוש, עדיין יש לו בחירה למהר ולהימלט על נפשו. וכל עניין זה, הכל הוא במחשבות שבאדם, כמו שכל אחד יכול להבין בנפשו כשמתחיל לתעות במחשבתו, חס ושלוש, אזי הולך ממחשבה למחשבה ומרעיון לרעיון, עד שבשעה קלה הוא מֵנַח במקום שמנח הרחק מאד מהקדשה, רחמנא לצלן. וכל זה הוא בחינת הפתחים שבסטרא אחרא, שנתגלו ונפתחו לו על ידי שנמשך אחריהם. ועיקר התגברותם ביותר הוא בשעת התפלה, כמבאר בפנים. והנה מאחר שיש שם פתחים הרבה, אם כן היה יכול בקל לחזר ולצאת ולשוב משם דרך איהו פתח מהפתחים האלו; אך תכף כשנכנס לשם, אזי מחמת גדל החשך שיש שם, על ידי זה אינו רואה ואינו יכול למצא הפתח לצאת משם. ועיקר התיקון לזה הוא על ידי אמת, כי על ידי שמושך עצמו אל האמת, ובפרט בשעת התפלה הוא מכריח מחשבתו להמשיכה לתוך התפלה ולדבר דבורי אמת על כל פנים באיזה בחינה שהוא, ואמת הוא אור השם יתברך בעצמו, ועל ידי זה מאיר לו השם יתברך את עיניו לראות ולמצא איהו פתחים לצאת משם. אך מחמת שהאמת שאצל כל אחד אינו מברר בשלמות, על כן עיקר התיקון על ידי התקרבות והתקשרות להצדיק האמת, שהוא עצם נקדת האמת לאמתו, והוא יכול להאיר ולהלהיב אור נקדת האמת שיש בכל אחד מישראל, עד שיזכה על ידי זה לצאת מכל מיני חשך, על ידי שמאיר לו האמת לראות הפתחים שיש שם. וזה בחינת: "ויגש אליו יהודה וכו'", בחינת הגשת והתקרבות ישראל אל הצדיק האמת בחינת יוסף, ומתחננים אליו לקרב אותם ולהוציאם ממה שצריך להוציאם. וזה: "כי כמוך כפרעה", הינו, כמו שהסטרא אחרא מפריע ומגלה פתחים הרבה לכנס אל הטמאה להבא לטמא רחמנא לצלן, ועל שם זה נקראים "פרעה" כנ"ל, כמוכן יש כח להצדיק האמת להאיר בכח האמת שלו, עד שיזכה האדם לראות פתחים הרבה איך לצאת מהטמאה והחשך לאור גדול (מתוך לקוטי הלכות - הלכות גניבה ה' - אותיות ל' ל"א לפי אוצר היראה - מחשבות והרהורים - י"ט):

אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך גם עלה ... (בראשית מ"ד, י"ד)
... ומוכן בספרים שבה הפסוק מרמזו כל סוד גלות ישראל, ועיקר הוא גלות הנפש כל העליות והירידות העוברים על איש הישראלי שזה עיקר סוד הגלות והגאולה שהכל בבחינת אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי

אעלך גם עלה, שזהו בחינת ירידה תכלית העליה, כמובא. והעיקר הוא התחזקות שצריכין להתחזק מאד מאד בתקף התגברות מרירות הירידה עד שנדמה שכמעט כמעט חס ושלוש, שדייקא משם ירחם עליו ה' יתברך ויושיעו ויקרבו אליו כי לא יטוש ה' את עמו וכו'. וכמו שכתוב: אם אמרתי מטה רגלי חסדך ה' יסעדני וכו'. וכתוב: ואמר אבד נצחי ותוחלתי מה' זאת אשיב אל לבי על כן אוחיל חסדי ה' כי לא תמנו כי לא כלו רחמיו חדשים לבקרים וכו'. וכן בפסוקים רבים, ובפרט בדברי רבותינו ז"ל מבאר שדייקא כשישראל הם בתכלית הדחקות והצרה חס ושלוש, אז דייקא יש סבר ותקוה לישועה גדולה. וכמו שאמרו במדרש על פסוק ועלה ימן הארץ דייקא, עין שם. וכן הוא בפרטיות בכל אדם ובכל זמן, כי ה' יתברך מהפך המכה לרפואה, כמו שאמרו רבותינו ז"ל וכל זה מרמז בפסוק: אנכי ארד וכו' הנ"ל (לקוטי הלכות - הלכות שילוח הקן ה' - כ"ג):

מכתב

(ספר אבי הנחל ב' - מכתב ד', המשך)
... בכח הצדיק, יש תקוה לכל הנופלים ואין שום יאוש בעולם כלל, כי אף-על-פי שנדמה לו שמירידה כזאת אי אפשר לעלות חס וחלילה, אף-על-פי כן יש חסד כזה אצל ה' יתברך שגם משם יכולים לעלות. וכן אפילו אם חס ושלוש נפל עוד כמה וכמה פעמים בלי שְׁעוֹר, אף-על-פי כן כל תנועה שהוא רוצה לנשאות עצמו בכל פעם לעלות מנפילתו אינו נאבד לעולם יהיה איך שיהיה, כי ה' יתברך ותורתו הוא אין סוף ואין תכלית. ועיקר ההתחזקות הוא בכח הצדיק הזה שהשיג שכמו שאין עליה לעולם לפי גדלתו יתברך "כי גבוה מעל גבוה" וכו' "וגבוהים מעליהם" וכו', כמו כן אין ירידה שלא יוכלו לעלות משם, כי כל מה שהצדיק עולה למדרגה גבוהה יותר הוא משיג יותר חסדי ה' שזה עיקר גדלת ה' יתברך. ועל-כן הצדיק שאינו עומד לעולם, ועולה בכל פעם יותר ויותר ומשיג בכל פעם ביותר גדלתו יתברך, הינו גודל חסדיו, על-ידי זה זוכה להשיג שאין שום ירידה ונפילה בעולם ואין שום יאוש בעולם כלל, כי משיג בכל פעם חסדים כאלו שהם עיקר גדלת הבורא שעל-ידי זה הכל יכולין לעלות. על-כן צריכים דייקא צדיק הגדול במעלה מאד מאד, כי כל מה שהחולה גדול ביותר הוא צריך רופא גדול ביותר, כי כל מה שהצדיק גדול ביותר הוא יכול להגביה ביותר אפילו הנופלים מאד, עד שבכח הצדיק הגדול אין שום נפילה וירידה שלא יוכלו לעלות משם בכחו אם יזכה להאמין ולהתקרב אליו ולהחזיק בעץ החיים העולה עד רום גבהי מרומים לעילא לעילא, בחינת רוחו של משיח הגדול במעלה מאד מאד הנקרא רעיא מהימנא. ה' יתברך יגמר את שלו בודאי ולעולם ידו על העליונה, וכל אלו הרהורי תשובה שבאו לאדם בימי חייו אינו נאבד שום אחד מהם אף-על-פי שאין זוכה עדיין לתשובה כראוי, ואפילו אם הבעל-דבר מתגבר עליו אחר-כך ביותר ונופל למטה יותר ויותר חס ושלוש, אף-על-פי כן כל מה שנתעורר לפעמים באיזה התעוררות מעט דמעט כחוט השערה - אינו נאבד לעולם וסוף כל סוף יהיה לו תיקון על-ידי זה, על-ידי התקבצות הרהורי תשובה שהיה לו לפעמים בימי חייו בכח הצדיק הגדול שמחזק ומחיה את הכל, דרי מעלה ודרי מטה, ומחיה כל אלו שירדו למטה מאד ומודיעים כי "מלוא כל הארץ כבודו" שזה בחינת "הקיצו ורנו שוכני עפר".



כל האמת תלוי
במתנות רבות ואלו...

הצדיק האמת הגדול במעלה שזכה לשמירת הברית בתכלית הקדשה העליונה מאד וכבש את יצרו ועמד בנסיונות רבים וזכה להיות נקי מן החטא לגמרי בתכלית השלמות עד שאין בו שום נדנד פגם כל שהוא דק מן הדק אפילו כחוט השערה, כי זכה להכניע ולבטל את הרע לגמרי, הוא יכול לגלות החסד חנם הנעלם בכל מקום ואפילו בכל המקומות הרחוקים מקדשת ישראל, מן התורה.

הבעל-דבר אורב על האדם תמיד והעיקר על אחריתו שהוא בחינת אחרית הימים, בשביל זה מתגרה עצמו הבעל-דבר בכל אחד מאד בתאוות וכפירות ואפיקורסות המתפשט עכשיו בעולם מה שלא נשמע כזאת מימי קדם, וגם האנשים הכשרים קצת נפלו מאד, וכל זה מחמת שכבר סמוך אל הסוף ואל גמר תיקון העולם בתכלית השלמות על-ידי משיח צדקנו שיבוא במהרה בימינו ויגאלנו גאלת עולם שאין אחריה גלות, על-כן מניח עצמו הבעל-דבר לארכו ולרחבו על-ידי המחלקת הגדול שעל הצדיק האמת, וצריך כל אחד להתחזק מאד עד אין תכלית, ואיך שהוא איך שהוא - יתגבר על כל פנים ברצונות טובים וחזקים אליו יתברך, כי מכל המקומות יכולים לשוב אליו יתברך. וכן יאמר לעצמו כי אף-על-פי כן אני רוצה האמת, כי הרצון חפשי תמיד ועל-ידו עיקר התגברות המלחמה.

המצפה לראותו בשמחה, יוסף ה' עליך הרבה שנות חיים ושלוש ירום קרנך למעלה מעלה בהתקרבות אל הנחל נובע.

ישראל דב אודסר

סיפור

(ספר ימי מוהר"ת חלק ב' - סימן כ"א)

© ... ביום ראשון פרשת בא נסעתי מהיטין לטפליק, ובאתי לטפליק לעת ערב אור ליום שני ומצאתי שם את רבי משה מבאפליע ובקשתי אותו שישכר לי עגלה בכפר שלו, או לנסוע לאומאן או אם אפשר לשכר עגלה על השבוע לכל הדרך מה טוב ביום שני השכמתי והתפללתי בתוך התפלה בא ערל אחד עם אגרת מרבי משה הנוכר לעיל כתוב שרבי משה הנוכר לעיל שכר אותו בסך מועט לשבוע לנסוע עמי כל הדרך וסעדיתי שם, ואחר כך נסעתי אחר חצות היום לנסוע לאומאן על ערב ראש חדש שבט שהיה ממשמש לבוא ביום שלישי ובאתי לכפר רוסאשי ונתייגעו הסוסים ואמר הערל שנשכר לנו עגלה אחרת, והיינו בהולים ונחפזים מאד מאד כי היום ירד מאד ולמחרתו הוא ערב ראש חדש שהייתי אף ובהול מאד להיות שם על ציון הקדוש בתוך אנשי-שלומנו כדרכנו בכל שנה ושנה מיום הסתלקותו להיות באומאן על ציון שלו הקדוש בערב ראש חדש שבט, על כן הייתי בהול מאד מאד והשם יתברך הזמין לנו ערל אחד והכרחתי לתן לו כמו שחפץ יו"ד זהובים שיעמיד אותנו לאומאן בערב, ונסעתי עמו אני ורבי מנדיל והשם יתברך היה בעזרתי ובאנו לאומאן לערב בערך שלש או ארבע שעות בלילה, וכבר נרדמו בשה בבית רבי אברהם, שהוא אכסניא שלי, והכרחתי לנסוע לבית רבי נפתלי חברי להתאכסן שם בלילה ובאתי לשם והייתי סבור שאמצא שם אנשינו הבאים על ערב ראש חדש שמתאכסנים כלם בביתו, אבל לא היה שם אחד מהם כי מחמת קלקול הדרך רבים לא יכלו לבוא, ואותן שבאו לא באו עד יום המחרת בבקר אבל כשנכנסתי לבית רבי נפתלי מצאתי שם אנשים רבים חשובים יושבים בסעדה וזה היה סעדת נשואין של אחד מאנשינו שהשיאו רבי נפתלי באותו העת, והיה לי נחת גדול מזה ואכלתי שם סעדת הערב בבקר ביום שלישי התפללתי בבית רבי נפתלי בתוך התפלה נתקבצו ובאו כל אנשי-שלומנו שבאו מברסלב וכיו והלכנו כלנו על ציון הקדוש ושפכנו שיחנו שם כדרכנו תמיד :

שיחות

(ר' ישראל אודסר, זצ"ל - המשך)

⌚ ... גם סבלנו, סבלנו, סבלנו מאד אז, היה לי מחשבות אולי אני אחזור לטבריה? אפילו אם האיש מביא לי את הלחם, אבל יש עוד... יש מצווה, יש גם כן נרות של שבת, צריכים גם כן חלה. בטבריה, היה כל העול עליה. היה לי שני לירות לחודש, וזה פטר לי מהכל. אבל השני לירות גם כן לא באו בקל, כי אני נסעתי, נסיעות לירושלים, למירון, אז אמרו: איזה בן ישיבה זה? הוא נוסע, הוא עושה תעניות, הוא עושה מצווה אבל לא בן ישיבה, הוא איש כשר אבל לא בן ישיבה, לא מגיע לו כסף. אני באתי לקחת את השני לירות, אז הוא אמר לי: החודש הזה, היית שלושה ימים בישיבה, מאיזה פנים אתה בא לקבל כסף?

בירושלים, התחיל מחשבתי לחשוב אולי נחזור לטבריה? כל העול עלי ושמה, יש לי שני לירות לחודש. וסיפרתי לר' שלמה: אני לא יכול

לסבול, אני מוכרח, החלטתי לחזור לטבריה. אז אמר לי רב שלמה לא, יהיה לך מידת ביטחון ולא לעזוב את ירושלים, הוא אמר לי בתוקף... אבל אני הייתי חכם, וחשבת שר' שלמה לא כלום, הוא לא נותן דולרים, רק מידת ביטחון, אז לא שמעתי לר' שלמה והלכתי לטבריה. קודם אמרתי לעצמי: נבדוק! על-כל-פנים, היה נסים שהיו נותנים לי שני לירות אולי שני לירות וחצי כבר, אבל הם הסכימו לחזור. קודם, הלכתי לבדי והיא נשארה עם נחמן... ובזמן שאני הלכתי לטבריה קיבל נחמן דלקת ריאות שאחד מאלף אפשר לצאת מזה. אין מה לעשות, והיה דוקטור גדול ומפורסם, זקן, והוא היה מקובל בירושלים שהוא מלאך, לא רופא רק מלאך, דוקטור וואלך זה עניין אחר, הוא היה מלאך, הוא היה יותר מדוקטור וואלך, הוא היה מחיה מתים. על כל פנים, אני לא הייתי, היה רוקח בירושלים שהוא היה נשמה גדולה, היה לו רחמנות על חולים, והיא בכתה בפניו, בעלי הלך לטבריה, הילד הוא חולה כזה. אז הוא הלך והביא את המלאך הזה לבן שלי. וברוך השם יצא מהמחלה, אבל המחלה הייתה חזקה כל כך שהוא סבל כל ימי חייו מהנשימה. הוא היה כבר בריא. ואני חזרתי לירושלים לקבל אותם, היא סיפרה לי: אתה יודע מה זה? נחמן, מחיה מתים, הוא כבר היה מת, ואני חזרתי לטבריה וראיתי שר' שלמה, הדיבורים שלו שהוא אמר לי, לא נתן לי דולרים, רק נתן לי אמונה וביטחון, אני הייתי גר ואני לא קיבלתי את זה, קיבלתי צרות כאלה מהבנים. אם הייתי גר בירושלים, הם היו לומדים בישיבות וחדר והיו מתחתנים... אבל אני הייתי חכם, אמרתי אני רוצה שהעול יהיה עליה לא עלי, ור' שלמה הוא צעק עלי בצעקות כאלה, בכעס, בקפידה: רק ירושלים! אמרתי: מה, הוא נותן לי דולרים? הוא נותן לי כסף? לא, אמונה וביטחון הוא נותן לי, אני הייתי חכם, לא שמעתי לו והלכתי לטבריה, ועבר עלי מה שעבר. זה מעשה נורא שני שנים וחצי, הלוואי הייתי שומע לר' שלמה, היה לי דירה יותר גדולה, הילדים היו מתחתנים וחרדים, והיו לומדים, בני ישיבות. רב שלמה אמר לי רק אמונה וביטחון. אני לא סיפרתי הכל, אני הייתי חזק בהחלטה שלי, ור' שלמה אמר לי: רק אמונה וביטחון ורק ירושלים, אמרתי הוא נותן לי כסף? הוא נותן לי אמונה וביטחון. נו, אם הייתי בירושלים מי יודע אם היה א. וא. (תלמידים שקירב). מי יודע אם היינו עכשיו בבני-ברק? עזבתי את הילדים, אז יש לי ילדים אחרים. הפתק היה אחרי שחזרתי מירושלים, אבל אני ראיתי, שאני עשיתי טעות. רב שלמה צודק, והוא צעק, והוא רעד, והוא אמר לי: אתה תיתן את הדין ואין חרטה על זה כל ימי חייד... עד היום אני מתחרט, על שר' שלמה צעק בקולות כאלו: רק ירושלים, רק ירושלים... אני לא רוצה להיות חסיד בעיר קטנה, בעיר גדולה בירושלים, בירושלים אין לי שום ערך אין הריקודים ואין הכבוד רק ירושלים.

עצות ותפילות

(לקוטי עצות - צדיק, סימן ק)

⌚ הצדיקים מנהיגי הדור האמתיים הם מגרשין מלב ישראל המרה שחורה והעצבות. ועל ידי זה הם יכולין לבער ולהתלהב להשם יתברך. גם לפעמים בוער האדם ביותר להשם יתברך חוץ מן המידה, וגם זה אינו טוב כי זה מבחינת רוח סערה ונקרא הריסה. והצדיקים משגיחים גם על זה להכניע הרוח סערה, שלא יבערו יותר מהמידה, רק לב כל אחד מישראל יתלהב להשם יתברך כראוי במזג השוה (לקוטי מוהר"ן, סימן ט').

◆ ... ובכן יהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי אבותינו, שיאירו עלינו זכות וכח הצדיק אמת, ונוכה על-ידם לשמחה שלמה. ובכחם הגדול ינשבו עלינו ברוחם הקדוש, וינערו ויסירו מלבבנו כל מיני מרה שחורה ועצבות, וכל מיני עפרוריות וכבדות הנופלים על לבנו, עד שנוכה להתלהב ולבער אליך באמת.

עזרו וזכנו ברחמך הרבים, שינשבו ברוחם הקדוש על כל אחד ואחד מאתנו עמך בית ישראל רוח קדשה וטהרה, באפן שנוכה לשמחה שלמה באמת כרצונך הטוב, עד שיבער ויתלהב לב של כל אחד ואחד אליך תתברך לנצח, בתשוקה גדולה ובהתלהבות נמרץ בהדרגה ובמידה כראוי לכל אחד ואחד לפי בחינתו באמת, כאשר אתה לבד ידעת כל זה, כי אין מי שיוודע לכוון זאת כי אם אתה לבד, עד שנוכה כלנו עמך בית ישראל לבא דכל עלמא, שכל אחד ואחד מישראל עם סגלה, עם הנבחר מכל העמים, יהיה נעשה לב למקום שצריך להיות שם בבחינת לב, וכלנו כאחד נתדבק אליך ונתלהב אליך באמת, עד שנוכה להכלל בך באמת לעולמי עד ולנצח נצחים. ויקים בנו מקרא שכתוב, ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כלכם היום. מעתה ועד עולם, אמן נצח סלה ועד: (לקוטי תפילות ב' - מתוך תפילה ט')

שבת שלום